

juny de 1983), s'ha prorrogat fins el 30 de setembre de 1986 l'habilitació estableerta amb caràcter provisional per l'article 8.3 de l'Ordre de 14 de setembre de 1978, per l'ensenyament del català a E.G.B. i Educació Pre-escolar. A més a més, la Llei 10/1983, de 30 de maig (*D.O.G.*, núm. 337, de 14 de juny de 1983), de creació de l'enç públic Corporació Catalana de Ràdio i Televisió i de regulació dels serveis de radiodifusió i televisió de la Generalitat de Catalunya, disposa a l'article 14, com a principis inspiradors de la programació de la Corporació Catalana de Ràdio i Televisió: «(...) d) El respecte al pluralisme polític, cultural i lingüístic, religiós i social. e) La promoció de la llengua i de la cultura catalanes.»

1.2. *Estat espanyol*

En primer lloc i per la seva importància —recordeu que correspon als Estatuts d'Autonomia, segons l'art. 3.2 de la Constitució (d'ara endavant CE), fer eficaç l'oficialitat de les altres llengües espanyoles— cal tenir presents els diversos articles dels corresponents Estatuts d'Autonomia que regulen el fet multilingüe. Encara que alguns siguin coneguts a bastament, ens sembla útil i convenient fer-ne aquí una recopilació completa, atesa l'enorme dispersió del conjunt. Les disposicions estatutàries referents a la regulació del multilingüisme són, per ordre cronològic de promulgació, les següents: Llei Orgànica 3/1979, de 18 de desembre, d'Estatut d'Autonomia per al País Basc (*Boletín Oficial del Estado* —d'ara endavant *B.O.E.*—, núm. 306, de 22 de desembre de 1979): art. 6. «1. El euskera, lengua propia del Pueblo Vasco, tendrá, como el castellano, carácter de lengua oficial en Euskadi, y todos sus habitantes tienen el derecho a conocer y usar ambas lenguas. 2. Las instituciones comunes de la Comunidad Autónoma, teniendo en cuenta la diversidad socio-lingüística del País Vasco, garantizarán el uso de ambas lenguas, regulando su carácter oficial, y arbitrarán y regularán las medidas y medios necesarios para asegurar su conocimiento. 3. Nadie podrá ser discriminado por razón de la lengua. 4. La Real Academia de la Lengua Vasca-Euskaltzaindia es institución consultiva oficial en lo referente al euskera. 5. Por ser el euskera patrimonio de otros territorios vascos y comunidades, además de los vínculos y correspondencia que mantengan las instituciones académicas y culturales, la Comunidad Autónoma del País Vasco podrá solicitar del Gobierno español que celebre y presente en su caso, a las Cortes Generales, para su autorización, los tratados o convenios que permitan el establecimiento de relaciones culturales con los Estados donde se integran o residan aquellos territorios y comunidades, a fin de salvaguardar y fomentar el euskera.»; art. 35. «1. El nombramiento de los Magistrados, Jueces y Secretarios se efectuará en la forma prevista en las Leyes Orgánicas del Poder Judicial y del Consejo General del Poder Judicial, siendo mérito preferente el conocimiento del Derecho Foral Vasco y el del euskera, sin que pueda establecerse excepción alguna por razón de naturaleza o de vecindad. (...) 3. Correspondrá a la Comunidad Autónoma, dentro de su territorio, la provisión del personal al ser-

vicio de la Administración de Justicia y de los medios materiales y económicos necesarios para su funcionamiento, en los mismos términos en que se reserve tal facultad al Gobierno en la Ley Orgánica del Poder Judicial, valorándose preferentemente, en los sistemas de provisión del personal, el conocimiento del Derecho Foral Vasco y del euskera.»

Llei Orgànica 4/1979, de 18 de desembre, d'Estatut d'Autonomia de Catalunya (B.O.E., núm. 306, de 22 de desembre de 1979). El text català, al D.O.G., núm. 38, de 31 de desembre de 1979): art. 3. «1. La llengua pròpia de Catalunya és el català. 2. L'idioma català és l'oficial de Catalunya, així com també ho és el castellà, oficial a tot l'Estat espanyol. 3. La Generalitat garantirà l'ús normal i oficial d'ambdós idiomes, prendrà les mesures necessàries per tal d'assegurar llur coneixement i creerà les condicions que permetin d'arribar a llur igualtat plena quant als drets i deures dels ciutadans de Catalunya. 4. La parla aranesa serà objecte d'ensenyament i d'especial respecte i protecció.»; art. 27. «(...) 4. Per tal com el català és patrimoni d'altres territoris i comunitats, ultra els vincles i la correspondència que mantinguin les institucions acadèmiques i culturals, la Generalitat podrà sollicitar del Govern que celebri i presenti, si s'escau, a les Corts Generals, per a llur autorització, els tractats o convenis que permetin l'establiment de relacions culturals amb els Estats on s'integren o resideixin aquells territoris i comunitats.»

Llei Orgànica 1/1981, de 6 d'abril, d'Estatut d'Autonomia per a Galicia (B.O.E., núm. 101, de 28 d'abril de 1981): art. 5. «Uno. La lengua propia de Galicia es el gallego. Dos. Los idiomas gallego y castellano son oficiales en Galicia y todos tienen el derecho de conocerlos y usarlos. Tres. Los poderes públicos de Galicia garantizarán el uso normal y oficial de los dos idiomas y potenciarán la utilización del gallego en todos los órdenes de la vida pública, cultural e informativa, y dispondrán los medios necesarios para facilitar su conocimiento. Cuatro. Nadie podrá ser discriminado por razón de la lengua...»; art. 25. «En la resolución de los concursos y oposiciones para proveer los puestos de Magistrados, Jueces, Secretarios Judiciales, Fiscales y todos los funcionarios al servicio de la Administración de Justicia, será mérito preferente la especialización en el Derecho gallego y el conocimiento del idioma del país.»; art. 26. Uno. Los Notarios y los Registradores de la Propiedad y Mercantiles serán nombrados por la Comunidad Autónoma, de conformidad con las leyes del Estado. Para la provisión de notarías, los candidatos serán admitidos en igualdad de derechos tanto si ejercen en el territorio de Galicia como en el resto de España. En estos concursos y oposiciones será mérito preferente la especialización en Derecho gallego y el conocimiento del idioma del país. En ningún caso podrá establecerse la excepción de naturaleza o vecindad; art. 27. «En el marco del presente Estatuto corresponde a la Comunidad Autónoma gallega la competencia exclusiva de las siguientes materias: (...). Veinte. La promoción y la enseñanza de la lengua gallega.»

Llei Orgànica 6/1981, de 30 de desembre, d'Estatut d'Autonomia per a Andalusia (B.O.E., núm. 9, d'11 de gener de 1982): art. 12 «(...) 3. Por todo ello, la Comunidad Autónoma ejercerá sus poderes con los siguientes

objetivos básicos: (...) 2.º (...) Afianzar la conciencia de identidad andaluza, a través de la investigación, difusión y conocimiento de los valores históricos, culturales y lingüísticos del pueblo andaluz en toda su riqueza y variedad.»

Llei Orgànica 7/1981, de 30 de desembre, d'Estatut d'Autonomia per Astúries (B.O.E., núm. 9, d'11 de gener de 1982): art. 4. «El bable gozará de protección. Se promoverá su uso, su difusión en los medios de comunicación y su enseñanza respetando, en todo caso, las variantes locales y voluntariedad en su aprendizaje.»; art. 10. «Uno. El Principado de Asturias tiene la competencia exclusiva en las materias que a continuación se señalan, sin perjuicio de lo establecido en los artículos ciento cuarenta y cien cuarenta y nueve de la Constitución: (...) n) Fomento y protección del bable en sus diversas variantes que, como modalidades lingüísticas, se utilizan en el territorio del Principado de Asturias.»

Llei 5/1982, d'1 de juliol, d'Estatut d'Autonomia de la Comunitat Valenciana (B.O.E., núm. 164, de 10 de juliol de 1982): art. 7. «Uno. Los dos idiomas oficiales de la Comunidad Autónoma son el valenciano y el castellano. Todos tienen derecho a conocerlos y usarlos. Dos. La Generalidad Valenciana garantizar el uso normal y oficial de las dos lenguas y adoptará las medidas necesarias para asegurar su conocimiento. Tres. Nadie podrá ser discriminado por razón de su lengua. Cuatro. Se otorgará especial protección y respeto a la recuperación del valenciano. Cinco. La ley establecerá los criterios de aplicación de la lengua propia en la Administración y en la enseñanza. Seis. Mediante ley se delimitarán los territorios en los que predomina el uso de una y otra lengua, así como los que puedan exceptuarse de la enseñanza y del uso de la lengua propia de la Comunidad.»

Llei Orgànica 8/1982, de 10 d'agost, d'Estatut d'Autonomia d'Aragó (B.O.E., núm. 195, de 16 d'agost de 1982): art. 7. «Las diversas modalidades lingüísticas de Aragón gozarán de protección, como elementos integrantes de su patrimonio cultural e histórico»; art. 35. «Uno. Corresponde a la Comunidad Autónoma de Aragón la competencia exclusiva en las siguientes materias: (...) Veintitrés. Cultura, con especial referencia a las manifestaciones peculiares de Aragón y a sus modalidades lingüísticas, velando por su conservación y promoviendo su estudio.»

Llei Orgànica 13/1982, de 10 d'agost, de reintegració i millorament del Règim Foral de Navarra (B.O.E., núm. 195, de 16 d'agost de 1982): art. 9. «Uno. El castellano es la lengua oficial de Navarra. Dos. El vascuence tendrá también carácter de lengua oficial en las zonas vascoparlantes de Navarra. / Una ley foral determinará dichas zonas, regulará el uso oficial del vascuence y, en el marco de la legislación general del Estado, ordenará la enseñanza de esta lengua.»

Llei Orgànica 2/1983, de 25 de febrer, d'Estatut d'Autonomia per a les Illes Balears (B.O.E., núm. 51, d'1 de març de 1983): art. 3. «La lengua catalana, propia de las islas Baleares, tendrá, junto con la castellana, el carácter de idioma oficial, y todos tienen el derecho de conocerla y utilizarla. Nadie podrá ser discriminado por razón del idioma.»; art. 14. «La Comunidad Autónoma tiene competencia exclusiva, en armonía con los planes de estudio

estatales, para la enseñanza de la lengua catalana, propia de las islas Baleares, de acuerdo con la tradición literaria autóctona. Su normalización será un objetivo de los poderes públicos de la Comunidad Autónoma. Las modalidades insulares del catalán serán objeto de estudio y protección, sin perjuicio de la unidad del idioma.»; disposició addicional segona. —«Por ser la lengua catalana también patrimonio de otras Comunidades Autónomas, además de los vínculos que puedan establecerse entre las instituciones de aquellas Comunidades, la Comunidad Autónoma de las Islas Baleares podrá solicitar del Gobierno de la Nación y de las Cortes Generales los convenios de cooperación y relación que se consideren oportunos con el fin de salvaguardar el patrimonio lingüístico común, así como llevar a término la comunicación cultural entre aquellas Comunidades, sin perjuicio de los deberes del Estado que establece el apartado 2 del artículo 149 de la Constitución y de lo dispuesto en el artículo 145 de la misma.

»La institución oficial consultiva para todo aquello que se refiera a la lengua catalana será la Universidad de Palma de Mallorca. La Comunidad Autónoma de las Islas Baleares, de acuerdo con una ley del Estado, podrá participar en una institución dirigida a salvaguardar la unidad lingüística, integrada por todas aquellas Comunidades que reconozcan la cooficialidad de la lengua catalana.»; disposició transitòria cinquena. —«(...) 4. La Comunidad Autónoma de las Islas Baleares dispondrá de los medios necesarios para que todos los funcionarios destinados a las islas puedan adquirir el conocimiento de la lengua y de la cultura de Baleares.»

A més a més, l'Estat ha dictat diverses normes destinades a regular el fet multilingüe en diversos sectors. Començarem, amb el benentès que només donem notícia de les més importants, amb aquelles que afecten o incideixen en el camp de l'ensenyament, per raó d'ésser les més nombroses. En primer lloc hi ha tota una sèrie de disposicions (algunes modificades per disposicions posteriors dictades per les Comunitats Autònomes) per les quals es regula la incorporació de les respectives llengües pròpies al sistema d'ensenyament de les Comunitats Autònomes: *Catalunya*: Reial Decret 2092/1978, de 23 de juny, pel qual es regula la incorporació de la llengua catalana al sistema d'ensenyament a Catalunya (*B.O.E.*, núm. 210, de 2 de setembre de 1978), desenvolupat per l'Ordre de 14 de setembre de 1978 (*B.O.E.*, núm. 223, de 18 de setembre de 1978), que va ser prorrogada per l'Ordre de 20 de setembre de 1979, i aclarida per l'Ordre de 12 de febrer de 1980 (*B.O.E.*, núm. 48, de 25 de febrer de 1980). Aquestes disposicions han estat modificades per la Generalitat de Catalunya amb el Decret 142/1980, de 8 d'agost, i normes posteriors (es troben referenciades a l'apartat I.1. de les *Notes* corresponents al número 1 d'aquesta Revista). *País Basc*: Reial Decret 1049/1979, de 20 d'abril, pel qual es regula la incorporació de la llengua basca al sistema d'ensenyament al País Basc (*B.O.E.*, núm. 112, de 10 de maig de 1979), desenvolupat per l'Ordre de 3 d'agost de 1979 (*B.O.E.*, núm. 201, de 22 d'agost de 1979). *Galicia*: Reial Decret 1981/1979, de 20 de juliol, pel qual es regula la incorporació de la Llengua Gallega al sistema educatiu a Galícia (*B.O.E.*, núm. 200, de 21 d'agost de 1979), desenvolupat per l'Ordre d'1 d'agost de

1979 (B.O.E., núm. 200, de 21 d'agost de 1979). Aquestes disposicions han sofert modificació amb el Decret del govern de Galícia 81/182, de 29 d'abril (*Diario Oficial de Galicia* —d'ara endavant *D.O.Ga.*—, núm. 8, de 14 de maig de 1982, *País Valencià*: Reial Decret 2003/1979, de 3 d'agost, pel qual es regula la incorporació de la Llengua Valenciana al sistema d'ensenyament del País Valencià (B.O.E., núm. 202, de 23 d'agost de 1979), desenvolupat per l'Ordre de 7 de juliol de 1980 (B.O.E., núm. 168, de 14 de juliol de 1980). *Illes Balears*: Reial Decret 2193/1979, de 7 de setembre, pel qual es regula la incorporació al sistema d'ensenyament en les illes Balears de les modalitats insulars de la llengua catalana i de la cultura a què han donat lloc (B.O.E., núm. 225, de 19 de setembre de 1979), desenvolupat per l'Ordre de 25 d'octubre de 1979 (B.O.E., núm. 268, de 8 de novembre de 1979), modificada per l'Ordre d'11 de febrer de 1982 (B.O.E., núm. 45, de 22 de febrer de 1982).

També relacionades amb el camp de l'ensenyament i amb vigència general a tot l'Estat podem citar: els Reials Decrets 69/1981, de 9 de gener (B.O.E., núm. 15, de 17 de gener de 1981), d'ordenació de l'Educació General Bàsica i fixació dels ensenyaments mínims per al Cicle Inicial, 710/1982, de 12 de febrer (B.O.E., núm. 90, de 15 d'abril de 1982), pel qual es fixen els ensenyaments mínims per al cicle mitjà de l'Educació General Bàsica, 1765/1982, de 24 de juliol (B.O.E., núm. 182, de 31 de juliol de 1982), sobre horari d'ensenyaments mínims del cicle mitjà de l'Educació General Bàsica —aquest Reial Decret és objecte de conflicte positiu de competència (el número 443/82, B.O.E., núm. 1, d'1 de gener de 1983) plantejat pel govern basc—, i 3087/1982, de 12 de novembre (B.O.E., núm. 280, de 22 de novembre de 1982), pel qual es fixen els ensenyaments mínims per al cicle superior d'Educació General Bàsica. (La suspensió de l'aplicació d'aquest Reial Decret ha estat decretada pel Reial Decret 607/1983, de 16 de març —B.O.E., núm. 70, de 23 de març de 1983). També és important tenir present el Reial Decret 480/1981, de 6 de març (B.O.E., núm. 69, de 21 de març de 1981), sobre el funcionament en el País Basc i Catalunya de l'alta inspecció de l'Estat en matèria d'ensenyament no universitari, en allò que disposa l'art. 3, cinquè, i que va ser objecte de conflicte de competència (vegeu l'apartat II.1. de les Notes del número 1 d'aquesta Revista).

En matèria de personal docent, cal destacar l'art. 3, lletra *d*) del Reial Decret 229/1981, de 5 de febrer (B.O.E., núm. 45, de 21 de febrer de 1981), pel qual s'introduceixen determinades modificacions en el procediment d'accés als Cossos de Funcionaris del Ministeri d'Educació. Disposa aquest article que «Las convocatorias específicas determinarán (...) *d*) Las pruebas o requisitos que se estimen necesarios por razón del idioma y culturas específicas para ser nombrados en plazas determinadas de las Comunidades Autónomas. Estas pruebas no tendrán carácter eliminatorio para acceder al Cuerpo correspondiente en las condiciones que se determinen en las respectivas convocatorias.» La vigència d'aquest Reial Decret ha estat prorrogada, respectivament, durant els anys 1982 i 1983, pels Reials Decrets 3266/1981, de 29 de desembre (B.O.E.,

núm. 4, de 5 de gener de 1982), i 3913/1982, de 29 de desembre (B.O.E., número 9, d'11 de gener de 1983).

En àrees diferents a la de l'ensenyament fem remarcada de les següents disposicions: l'art. 17.1 de la Llei 8/1980, de 10 de març (B.O.E., núm. 64, de 14 de març de 1980), de l'Estatut dels Treballadors, i el Reial Decret 334/1982, de 12 de febrer (B.O.E., núm. 50, de 27 de febrer de 1982), sobre senyalització de carreteres, aeroports, estacions ferroviàries, d'autobusos i marítimes i serveis públics d'interès general en l'àmbit de les Comunitats Autònombes amb altra llengua oficial diferent del castellà, que deroga l'anterior Reial Decret 2296/1981, de 3 d'agost (B.O.E., núm. 242, de 9 d'octubre de 1981), que regulava aquesta matèria, i que va ser objecte del conflicte positiu de competència número 39/82 interposat per la Generalitat de Catalunya (B.O.E., núm. 49, de 26 de febrer de 1982). El Reial Decret 1111/1979, de 10 de maig (B.O.E., núm. 115, de 14 de maig de 1979), pel qual es regula l'ús de les diferents llengües espanyoles en les actuacions de les Corporacions Locals entenem que pot considerar-se pràcticament derogat en aquelles Comunitats Autònombes on els Estatuts d'Autonomia han fet eficaç l'oficialitat de les llengües pròpies.

Pendent de resolució de recurs previ d'inconstitucionalitat es troba el text definitiu del projecte de Llei Orgànica d'Harmonització del Procés Autonòmic. Aquest projecte disposa a l'art. 32 que «2. La provisión de las vacantes que se produzcan en los puestos de trabajo correspondientes a los servicios transferidos o que hayan de transferirse, se ajustarán al siguiente procedimiento: a) (...) En la provisión de dichas vacantes, en las Comunidades Autónomas donde exista, además, de la lengua oficial del Estado, otra lengua oficial, la Administración del Estado deberá tener en cuenta este hecho, en función de la implantación real de la misma.» (*Boletín Oficial de las Cortes Generales. Congreso de los Diputados* —d'ara endavant B.O.C.G.C.D.— I Legislatura, Sèrie A, «Proyectos de Ley», de 7 de juliol de 1982, núm. 235-III).

D'entre els diversos projectes de llei, molts ja retirats o decaiguts, que en algun article regulen el fet multilingüe per a determinada matèria, és destacable el projecte de Llei —avui sembla decaigut— pel qual s'estableixen els principis per a harmonitzar les disposicions normatives de les Comunitats Autònombes sobre determinades matèries. Una d'aquestes matèries són les llengües, d'aquí que aquest projecte sigui especialment rellevant en allò que ens ocupa. El seu text podeu consultar-lo al B.O.C.G.C.D., I Legislatura, Sèrie A, «Proyectos de Ley», de 12 de maig de 1981, núm. 195-I.

I.3. País Basc

De les nombroses disposicions que s'han dictat al País Basc en matèria lingüística anem a ressenyar les més importants. En primer lloc, i com a norma fonamental, hem de destacar la Llei 10/1982, de 24 de novembre (*Euskal Herriko Agintaritzaren Aldizkaria - Boletín Oficial del País Vasco* —d'ara endavant E.H.A.A.-B.O.P.V.—, núm. 160, de 16 de desembre de 1982), bàsica